

Stručni rad

UČENJE PISANJA UZ POMOĆ FONOMSKE METODE

Andreja Živko-Rožman

OŠ IV Murska Sobota

Sažetak

Pismenost je proces koji, kao što i samo ime govori, traje dugo. U njemu pojedinac uči čitati i pisati. U početku se odvija nesustavno, ali sustavno po ulasku u školu. U školi učitelji koriste razne postupke i metode učenja pisanja. Jedna od metoda koja se najčešće koristi u osnovnim školama koje provode prilagođeni program s nižim obrazovnim standardom je takozvana metoda uz pomoć fonomske metode. Dijete uči odgovarajuće slovo na multisenzorni način: slikom, zvukom i pokretom. Upravo zbog multisenzornog pristupa, metoda uz pomoć fonomike pogodna je za različite skupine učenika. Posebno je pogodan za učenike koji imaju problema s razmišljanjem i percepcijom.

Ključne riječi: pismenost, fonomimika, multisenzorni pristup, percepcija.

1. Uvod

Pismenost je u rječniku slovenskog književnog jezika definirana kao učenje čitanja i pisanja. Pisanje započinje već u vrtiću kada djeca počinju škrabati. Tada se pisanje nastavlja pravopisom riječi - najčešće počinju učiti pisati svoje ime. Međutim, prilikom ulaska u školu, kada započinje proces sustavne pismenosti, pojedinačno dijete može naići na probleme i neće biti u mogućnosti dovršiti postupak kao i svi drugi. Kako bi olakšali učenje pisanja i čitanja, učitelji u školi koriste različite metode kako bi učenicima omogućili pismenost. Jedna od takvih metoda je i fonomska metoda.

2. Osnove fonomske metode

U predškolskoj dobi, a također i u prvim godinama škole, djeca i dalje koriste onomatopeju u igrama: oponašaju zvukove, zvukove oglašavajući ono što je predmet njihove igre. Istodobno, najčešće izgovaraju skupine glasova i tako uvježbavaju artikulaciju, slušanje i diskriminaciju glasova. Djeca vole slušati, a također sami pričaju pjesme i priče. Igre riječi kod djece često prerastu u rimovanje riječi i oblikovanje stihova, dok se vodene igre s rečenicama pretvaraju u razne vrste pripovijedanja: izmišljanje priča, dopunjavanje priča, zagonetke. [1]

2.1. Elementi fonomske metode

U ovoj metodi polazimo od cjeline. U fonomsku metodu uključujemo tri osjetila: vid, tip, sluh. Pokreti koji se koriste za svako slovo preuzeti su iz oblika predmeta koji podsjećaju na slovo i zvuk. Pokreti su praćeni naglašenim izrazima lica i izgovorom prikazanog glasa. Svaki glas ima svoj pokret, gestu, svoju pjesmu i sliku. Tako se provodi vezano čitanje. [2]

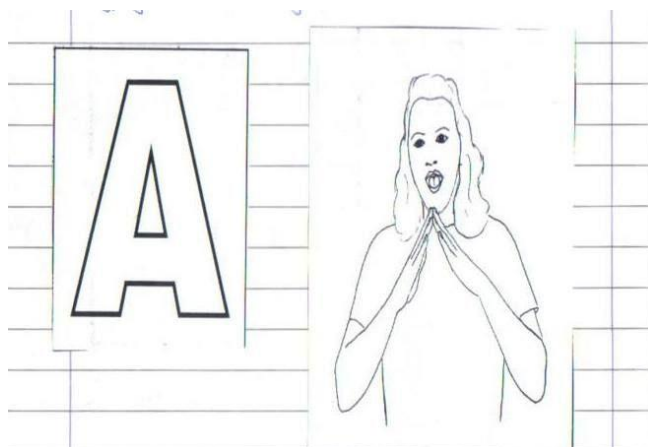
2.2. Učenje novog glasa- slova

Lekcija započinje pjesmom ili pričom o slovu. Slovo o kojem ćemo razgovarati u priči naglašava se i izgovara jasno, naglas. Učenici pokušavaju pogoditi o kojem je slovu riječ. Zatim se stjecanje novog slova nastavlja pjevanom pjesmom. Svaki glas-slovo ima svoj znak, kojeg demonstriramo rukama i pored toga to slovo-glas izgovorimo.

Nakon toga slijedi pisanje slova na ploču, a mi naglas izgovaramo smjer u kojem pišemo slovo. Učenici napišu slovo u zraku, na leđima kolege iz razreda, u pijesku, naprave slovo od plastelina. Nakon oblikovanja slova iz različitih materijala, slijedi pisanje na ploču kredama u boji, a zatim pisanje u velike bilježnice po cijeloj stranici. Slovo prvo napiše učitelj, a zatim učenici na slovo napišu različitim bojama - crtaju dugu. Kod pisanja slova, važno je poticati učenike da ga pravilno napišu.

2.3. Primjer učenja pisanja slova A

Lekciju započinjemo izmišljanjem priče o djevojčici Anici koja bere jabuke i penje se ljestvama. Stalno ažuriram priču. Zatvorenim dlanovima oblikujemo ljestve i tako dobivamo znak za slovo.

Slika 1: Fonomski znak za slovo A

Pored priče pjevamo pjesmu:

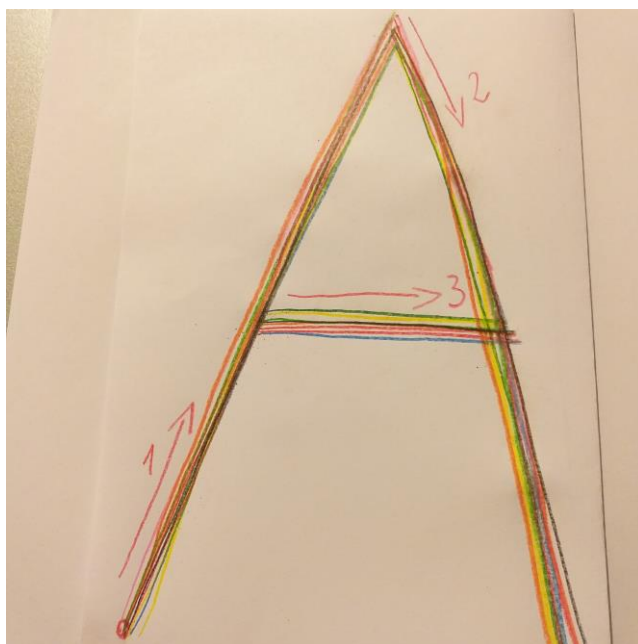
A, A, A - glej rdeča jabolka jabuke.

Anica pa k mami steče

In ji vsa vesela reče,

A, A, A – glej rdeča jabolka.

Učenici u bilježnicu crtaju dugino slovo. Učenici izrezuju slike iz različitih časopisa i novina koje počinju slovom A. Također nudimo učenicima različite materijale za oblikovanje slova A (plastelin, pijesak, pjena za brijanje ...).

Slika 2: Slovo A- duga

3. Zaključak

Uz pomoć ove metode, opismenili su se mnogi učenici, koje sam podučavala. Učenici koji imaju poteškoća s pisanjem i čitanjem postaju vrlo pismeni koristeći fonomsku metodu. Inače je istina da se neki učenici tom metodom koriste u prvom, drugom ili čak trećem razredu. Jednom kad su sigurni u pravopis slova, više se ne koriste ovom metodom. Neki se učenici toga sjećaju dugi niz godina.

4. Literatura

[1] Fajfar, K. (1996). Pridobivajmo – izgovarjajmo glasove.

[2] Oder, S. (2016). Fonomimična metoda v 1.razredu. Didakta.